

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Turunen, Riina

Title: Metallimusiikkia pohjoisen kolkosta valosta, ahdistuksesta ja elämän hauraudesta

Year: 2015

Version:

Please cite the original version:

Turunen, R. (2015). Metallimusiikkia pohjoisen kolkosta valosta, ahdistuksesta ja elämän hauraudesta. *Agricolan kirja-arvostelut*, 2015(7.10.2015).
<http://agricola.utu.fi/julkaisut/kirja-arvostelut/index.php?id=3850>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Riina Turunen, tohtorikoulutettava, Jyväskylän yliopisto

Matti Rieki. *Täältä pohjoiseen. Sentencedin tarina*. Like. 2014.

Metallimusiikkia pohjoisen kolkosta valosta, ahdistuksesta ja elämän hauraudesta

Kului kymmenen vuotta metalliyhtye Sentencedin lopettamisesta ennen kuin yhtyeen jäsenet suostuivat kokoamaan yhtyeen tarinan kirjaksi. Infernon päätoimittaja Matti Riekin kanssa syntynyt lopputulos on kuin itse yhtye – suora, hiomaton ja rankka mutta myös syvästi tunteva ja humoristinen. Puhumattomuudestaan tunnetut Sentenced-miehet yllättävät avoimuudellaan kirjassa, jossa kiertue-elämä on kuluttavaa, ahdistus ainainen seuralainen ja elämän ja kuoleman välinen raja hauras.

Artistielämäkerroille on luonteenomaista, että yleensä ne kiinnostavat vain artistin tuotannon ystäviä. Siksi hyvä artistielämäkerta kykenee tuomaan esiin uusia puolia ennestänsä tutusta kohteestaan. Myös teoksen kirjoittajaksi (tai arvioijaksi) valikoituu harvemmin henkilö, jolla ei ole henkilökohtaista suhdetta artistin musiikkiin. Jos kirjailija onnistuu asemoimaan itsensä sopivasti ihailun ja objektiivisuuden välimaastoon ja jos teos onnistuu käsittelemään kohdettaan osana laajempia ilmiöitä tai teemoja, vieläpä kirjallisessa mielessä viihdyttävästi, kyseessä on varsin ansiokas artistielämäkerta.

Matti Riekin teos *Täältä pohjoiseen – Sentencedin tarina* kuuluu tähän kategoriaan. Tämän arvion esittäjällä on läheinen suhde yhtyeen musiikkiin, mutta se ei tee arviosta puolueellista. Päinvastoin, omakohtaisen suhteen vuoksi suhtauduin kirjaan tunnustellen. Ehkä kirja ei tekisikään yhtyeelle oikeutta tai ehkä se olisi huonosti kirjoitettu. Molemmat pelot osoittautuivat kuitenkin vääriksi. En toki voinut lukea teosta vain kirjana kirjojen joukossa ja arvioimaan sitä vain kirjallisena esityksenä, vaan lukukokemuksesta muodostui musiikin, sanojen ja muistojen paikoitellen – myönnettäköön – mukavan tunnekylläinen sekoitus.

Sentenced oli vuonna 1989 Muhoksella Pohjois-Pohjanmaalla teini-ikäisten poikien perustama metalliyhtye, jonka musiikillinen matka alkoi death metallista ja päättyi melodiseen raskaaseen rokkiin. Yhtye lopetti vuonna 2005, josta Rieki myös kirjan aloittaa. Se on hyvä ratkaisu, koska tietystä mielessä Sentencedin hautajaisiin kiteytyi paljon bändille leimallista – kun lopetettiin, se tehtiin kunnolla ja varmuudella siitä, että minkäänlaista paluuta ei tultais tekemään. Ei koskaan, vaikka useimpien arvioijien mielestä yhtye lopetti paljon ennen sen musiikillisen annin loppuun kulumista.

Kuva 1 Alkuaikojen Sentenced. Lähde: Täältä pohjoiseen. Sentencedin tarina/Matti Ranta.

Vaikka Sentencedin jäsenet eivät tietenkään asiaan ota kantaa, Riekin kirja antaa yhtyeelle sen ansaitseman tunnustuksen suomalaisen raskaan musiikin historiassa. Sentencedin musiikillinen perintö myöhemmälle suomalaiselle metallimusiikille oli suuri. Rankkuuden yhdistäminen melodisuuteen, melankolisuuteen ja tietynlaiseen herkkyyteen on ollut leimallista monille myöhemmille suomalaisille metallibändeille. On kuitenkin huomionarvoista, että yksikään yhtye ei ole onnistunut menestymään kuulostamalla Sentencediltä, jonka musiikin tarkka kategoriointi oli vaikeaa ja jonka musiikilliset vaikutteet liikkuvat äärimetallista Iron Maideniin ja Leevi and the Leavingsiin. Sentenced oli myös osa suomalaisen metallimusiikin ensimmäistä ulkomaille suuntautunutta vientialtoa. *Täältä pohjoiseen* muistuttaakin internetajan turruttamalle lukijalle ei niin kaukana menneisyydessä olevasta aikakaudesta, jolloin suomalainen musiikkivienti ei ollut mikään käsite, jolloin englannin lausumisen kanssa oli vähän niin ja näin ja jolloin musiikkivaihto tarkoitti c-kasettien kirjeitse postittamista.

Rocklehdissä kerrontansa tiiviiksi ja sujuvaksi hioneelle Riekielle Sentenced historiikin kirjoittaminen oli pitkäaikainen unelma. Haaveen toteutumisen esteenä oli yhtyeen jäsenten haluttomuus kirjan tekemiseen, sillä ilman heidän osallisuuttaan Rieki ei halunnut kirjaa tehdä. Teos perustuu elossa olevien yhtyeessä vaikuttaneiden jäsenten ja muiden yhtyettä lähellä olevien tahojen haastatteluihin. Rehellisellä pohjois-pohjanmaalaisella murteella kerrottua tarinaa voi siten pitää viimeisenä naulana Sentencedin arkkuun. Kirjaa rytmittävät yhtyeen sanoituksista ja haastatteluista poimitut otsikot. Rakenteellisesti kirja etenee kronologisesti Riekin antaessa Sentencedin tarinan muotoutua sellaiseksi, jollaisena yhtyeen jäsenet sen haluavat muistaa ja kertoa. Näin ollen *Täältä pohjoiseen* jatkaa yhtyeen linjaa eli rankkojakaan elämän ja kuoleman rajamailla liikkuvia aiheita tai kiertue-elämän rosoisuutta ei silotella. Ja sitä rosoisuutta Sentencediin liittyi. Yhtyeelle kehittyi maine paljon ryyppävinä, mustiin pukeutuvina tuppisuin. Ja kuten Rieki kirjoittaa, se perustui ainoastaan siihen tosiasiaan, että yhtye ryyppäsi paljon, tykkäsi pukeutua mustaan eikä lätissyt turhia.

Täältä pohjoiseen kuvaa sitä, kuinka Sentencedille kaikenlainen puleeraus, ulkomusiikillisuus ja teeskentely olivat sietämätöntä. Ne olivat sitä jopa siinä määrin, että esimerkiksi musiikkivideoiden teko oli täyttä tuskaa - pitihän niissä teeskennellä soittavansa ja laulavansa. Toki yhtye oli sen verran tarkka, että Levikset jalassa ei voinut uskottavasti soittaa death metallia - piti olla mustat farkut - mutta pr-ihmisten kauhuksi valokuvissa saattoi aivan hyvin poseerata toppatakissa tai Dunlop -lippis päässä, mikäli sellaiset nyt sattuiivat olemaan päällä toimittajia kohdatessa. Kirja kuvaa yhtyettä, joka oli rehellisesti sitä, mitä se oli. Tätä korostaa yhtyeen pääasiallisen sanoittajan ja kitaristin Sami Lopakan kertomus yhtyekaveristaan Miikka Tenkulasta:

”Se tuli kuvauksiin Shellin kahaviosta ja oli sen näköinen mitä siellä ollaan. Se ei paljon paitoja lainaillu [kuvauksia varten, kirj. huom.], ja sille oli ihan turha sanoa yhtään mitään - eikä kyllä sanottukaan. Tämä liittyy siihen, ketkä oli skenemiehiä ja ketkä ei.”

Tietysti myös alkoholinhuuruisen keikkaelämän kuvaus on kirjassa keskeisessä osassa. Rappioromantiikan harjoitus oli bändin jäsenille tuttua, joskus liiankin kanssa. Periaatteessa bändin tunteville, saati Sami Lopakan vuonna 2014 julkaistun fiktiivisen bändikuvauksen (*Marras, Like*) lukeneille Sentencedin viinamäen meininki ei tule yllätyksenä. Kirja kuitenkin osoittaa, että totuus oli jopa mainetta rajumpi. Kirjan lukemisen jälkeen tuskin kukaan enää ihmettelee, miksi Sentenced lopetti ikään kuin kesken kaiken. Kiertue-elämä yksinkertaisesti kävi liian raskaaksi siihen pakollisina kuuluvine promootiojuttuineen, haastatteluineen ja kotoa poissaoloineen. Alkoholinkäytön lipsumisella hauskanpidon raameista masennuksen ja tylsyyden hoidoksi oli tässä oma osansa. Yhtye olisi kenties voinut tehdä musiikkia ja levyjä pidempääkin, jos se olisi onnistunut ilman kiertämistä.

Ei Sentencedin suhteessa alkoholiin toki ole mitään ennen kuulematonta suomalaisen musiikkikentän pulloon kompastuneiden artistien joukossa. Sentencedin kohdalla kiertue-elämän kuvaus ei kuitenkaan ole verrannollinen kliseiseen, lukuisissa rockelämäkerroissa ja -tarinoissa kuvattuun sex drugs and rock'n roll -elämäntapaan. *Täältä pohjoiseen* ei retostelee tai rehvaskele kiertue-elämän kosteudella. Se pikemminkin kuvaa miehiä, jotka lääkitsivät alkoholilla koti-ikävä, kiertue-elämän ankeita olosuhteita ja masennukseen taipuvaisia mielenlaatujaan.

Kuva 2 Sentencedin jäähyväiskeikka. Lähde: Täältä pohjoiseen. Sentencedin tarina/Jari Aikio.

Ottaen huomioon bändin jäsenten puhumiselle ja avautumiselle antaman vähäisen arvostuksen on yllättävää (ja lukijalle tietenkin ilahduttavaa), kuinka avoimesti Sentenced-miehet avaavat kirjassa henkilökohtaista sielunmaisemaansa ja kokemuksiaan. Kirja ui siten hetkittäin melkoisen syvässä ja kylmissä vesissä. Muu toki tuskin olisi mahdollista tai uskottavaa Sentencedin kohdalla. Yhtye ammensi musiikkinsa pohjoisen kolkosta kylmydestä, viimasta ja valaisemattomasta valosta, lohduttomuudesta ja kuolemasta. Itsemurhateema oli kaiketi yhtyeelle se keskeisin. Yhtyeen pääasiallinen sanoittaja Sami Lopakka saa kirjassa onneksi reilusti tilaa avatessaan sanoituksia, joiden äkkiväärä ja musta huumori ja sanoitusten perimmäinen tausta eivät avautuneet kaikille Sentencedin musiikkia kuulleille. Rankkojen teemojen vastapainona yhtyeen lyriikoissa korostuivat kuitenkin myös toivo, rakkaus ja hetkessä eläminen tärkeys elämän ohitse kiitävän nopeuden vuoksi. Sami Lopakalle elämän ja kuoleman käsittely liittyivät yhteen:

”[...] se tavoite ollu, että puhutaan suoraan ja puhutaan elämästä, ihmisen elämästä. Myös silloin ku puhutaan kuolemasta.”

Kuten kirjasta käy selväksi, ei Sentencedin ura tietenkään ollut pelkkää alakuloa ja surkeutta, saati että kyse olisi ollut yhtyeen ylimielisyydestä ja kyvyttömyydestä tajuta etuoikeutettua asemaansa suhteessa moniin muihin läpimurtoa toivoviin yrittelijöihin. Siksi *Täältä pohjoiseen* on rankkojen aiheidensa ohella myös hauska kirja. Se kuvaa esimerkiksi niitä väärinymmärryksiä, joita syntyi, kun pohjoisen melankolinen ja juron puhumaton luonteenlaatu joutui samaan kiertuebussiin huomattavasti puheliaampien ulkomaisten kollegojen kanssa. Lähinnä niiden kanssa tultiin toimeen, joille ahdistuksen määritelmä ei ollut vain kirjasta tuttu. Yhtyeen taival oli usein myös tragikoominen. Näin oli esimerkiksi silloin, kun jouduttiin vetämään niin sanottu kaulahuivikeikka. Se viittasi soolokitaristi Miika Tenkulan hetkelliseen kyvyttömyyteen soittaa seisaaltaan vahvan humalatilaa vuoksi. Tällöin kitaristin istumista selitettiin kovalla flunssalla, ja tragikoomisuuden puolelle lipsahdettiin, kun yleisöstä tarjottiin kärsivälle taiteilijalle nenäliinaa. Toki Tenkula otti sen vastaan kiitollisena. Ja niisti nenänsä.

Useampi yhtyeen läheinen ilmaisee kirjassa, että Sentencedillä olisi ollut halutessaan mahdollisuus kasvaa isoksi stadionluokan yhtyeeksi. Mutta, kuten bändin tuottaja Hiili Hiilesmaa esittää, "näa teki kaikkensa, ettei se homma vaan lähtis". Lopettaminen hoidettiin tyyliillä Oulun Teatrialla syksyllä 2005, ja myös elämäkerran lopetus on onnistunut. Kirjan viimeinen luku on perustellusti omistettu yhtyeen sydämelle eli pääasialliselle säveltäjälle soolokitaristi Miika Tenkulalle, joka kuoli 35-vuotiaana vuonna 2009. Yhtyeen muut jäsenet kertovat ensimmäistä kertaa julkisesti ystävän kuoleman ja sen julkisuudessa kokeman vääristelyn herättämistä tunteista. Tenkulan tarinan viimeisiä vuosia kuvastaa tietynlainen surun, säälin ja harmistuksen tunnelma, sillä kirjasta käy ilmi, että Tenkula olisi ollut jossain määrin halukas jatkamaan Sentencedin uraa. Vaikka metallimusiikkimaailmalle oli selvää, että poikkeuksellisen melodiatajun omaavalla Tenkulalla olisi ollut vielä runsaasti musiikillista annettavaa, uutta valmista musiikkia ei kuitenkaan enää syntynyt Sentencedin jälkeen.

Täältä pohjoiseen, nimi viittaa yhtyeen toisen albumin otsikkoon, on pohjimmiltaan kertomus miehistä, joiden mielenkiinto oli täysin musiikin tekemisessä ja soittamisessa. Levyjen myyntiluvut, ulkomusiikillisuus ja musiikkibisnes olivat toisarvoista ja välttämätöntä pahaa. Yhtye liikkui siis kovin kaukana valtavirtamusiikista ja -musiikkiteollisuudesta yhden hitin Youtube -suosikkeineen ja Idols -tähtineen. Sentenced on saanut Matti Riekin käsissä historiikin, joka tekee sille oikeutta sekä sisällöllisesti että ulkoisesti. Se ei sorru tavalliseen elämäkertojen virheeseen eli kohteensa elämän jokaisen yksityiskohdan kuvaamiseen, josta seuraa pahimmillaan lukijan mielenkiinnon lopahtaminen ennen lapsuuden vaihtumista teini-ikään. Kirja on siis sopivan mittainen. Olennaiset asiat tulevat kirjassa käsitellyiksi, mutta toisaalta liikaa ei selitellä ja analysoida. Siten kirja jättää mietiskelemään esimerkiksi sitä, mistä useimpien Sentenced miesten luontainen ahdistus oikeastaan kumpusi. Riekkiä on kiitettävä siitä, että kirjassa ei yritetä keittiöpsykologisoida bändin ydintä ja yhtyeen jäsenten toisinaan repivää suhdetta elämään, vaikka jos jonkin, niin Sentencedin kohdalla psykologisointi olisi kenties joskus ollut paikallaan. Niinpä voi sanoa, että Matti Rieki onnistuu tavoitteessaan eli mahdollisimman rehellisen selonteon tuottamisesta siitä, millaista oli soittaa yhtyeessä nimeltä Sentenced.